

V Bruselu dne 15.12.2022
C(2022) 9284 final

Sdělení Komise

Pokyny ke sdílení nákladů a přínosů v projektech přeshraniční spolupráce v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

SDĚLENÍ KOMISE

Pokyny ke sdílení nákladů a přínosů v projektech přeshraniční spolupráce v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

OBSAH

1	Úvod	2
2	Prvky návrhu spolupráce a možnosti financování	7
3	Analýza nákladů a přínosů jako základ pro sdílení nákladů a přínosů.....	12
4	Přístupy ke sdílení nákladů a přínosů.....	14
	Zásady sdílení nákladů a přínosů	14
	Praktické provádění sdílení nákladů a přínosů.....	17
	Příklady spolupráce	23
5	Shrnutí doporučení pro analýzu nákladů a přínosů a sdílení nákladů a přínosů.....	28
6	Vzor mezivládní dohody.....	31
7	Příloha	34

1 ÚVOD

Cílem těchto pokynů je podpořit členské státy, které se chtějí zapojit do projektů přeshraniční spolupráce v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů, a to při hledání vzájemně výhodného řešení pro sdílení souvisejících nákladů a přínosů. Nastiňují možnosti koncepce sdílení nákladů a přínosů v projektech přeshraniční spolupráce v oblasti obnovitelných zdrojů a poskytují doporučení a osvědčené postupy, přičemž členským státům umožňují flexibilitu¹. Pokyny lze použít v kontextu okna Nástroje pro propojení Evropy (CEF) pro přeshraniční projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, jakož i pro projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie, které využívají mechanismy spolupráce obecněji. Pokyny se týkají projektů v oblasti elektřiny z obnovitelných zdrojů, tepla z obnovitelných zdrojů a plynu z obnovitelných zdrojů.

Právní rámec

Revidovaná směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (dále jen „směrnice“) stanoví právní rámec pro rozvoj energie z obnovitelných zdrojů v Evropské unii. Jak je stanoveno v čl. 3 odst. 1 směrnice, členské státy společně plní závazný celkový cíl Unie pro podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v Unii v roce 2030. Tento kolektivní cíl je naplňován prostřednictvím vnitrostátních příspěvků, které stanoví všechny členské státy v rámci svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Směrnice rovněž uznává přeshraniční rozměr zavádění energie z obnovitelných zdrojů a vybízí členské státy, aby v tomto ohledu spolupracovaly, mimo jiné s využitím dostupných mechanismů spolupráce, například statistických převodů, společných projektů mezi členskými státy, společných projektů mezi členskými státy a třetími zeměmi nebo společných režimů podpory².

V rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 byl Nástroj pro propojení Evropy – Energetika doplněn o nástroj zaměřený na podporu zavádění přeshraničních projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Koncepce přeshraničních projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, definovaná v nařízení o Nástroji pro propojení Evropy³, vychází z mechanismů spolupráce zavedených podle směrnice.

Motivy pro spolupráci

Přeshraniční spolupráce může usnadnit dosažení cíle Unie i vnitrostátních příspěvků nákladově efektivnějším způsobem tím, že rozšíří seznam projektů a zároveň poskytne členským státům dodatečnou flexibilitu při plnění jejich cílů. Přeshraniční regiony navíc hrají důležitou roli „laboratoří evropské integrace“⁴. Vzhledem k tomu, že členské státy mají různé zeměpisné a přírodní zdroje pro využívání obnovitelné energie, výrobní náklady se v jednotlivých státech značně liší. Členský stát („hostitelský stát“), který vyrábí přebytek energie z obnovitelných zdrojů, tj. více, než potřebuje ke splnění svého vlastního příspěvku, se může rozhodnout pro

¹ Vycházejí z dřívějších „Pokynů pro využívání mechanismů spolupráce v oblasti energie z obnovitelných zdrojů“, SWD(2013) 440 final, které jsou k dispozici na adrese https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/com_2013_public_intervention_swd05_en.pdf.

² Podrobnější popis mechanismů spolupráce je uveden v příloze. K závaznému výkladu práva Unie je příslušný pouze Soudní dvůr Evropské unie.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1153 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro propojení Evropy.

⁴ COM(2021) 393: „Přihraniční regiony EU: Živé laboratoře evropské integrace“.

spolupráci s jiným členským státem („odběratelský stát“), který je ochoten toto úsilí spolufinancovat. Z této spolupráce budou mít prospěch obě strany. Hostitelský stát získá další finanční a nepeněžní přínosy spojené s výstavbou a provozem nového zařízení (např. zvýšení bezpečnosti dodávek, vytvoření pracovních míst, pozitivní vedlejší účinky zvýšené míry inovací), odběratelský stát pak díky spolupráci dosáhne svého cíle nákladově efektivněji než na svém území. Mechanismy spolupráce také přispívají ke sdílení osvědčených postupů, sladění regulačních rámců a zefektivnění správních postupů v členských státech.

Motivy, které vedou ke spolupráci v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, se liší projekt od projektu. Mezi nejtypičtější důvody spolupráce patří splnění cílů levnějším způsobem, zvýšení využívání energie z obnovitelných zdrojů, příspěví ke zlepšení infrastruktury, zvýšení energetické bezpečnosti, zlepšení přijetí určité technologie ze strany veřejnosti, (společné) testování inovativních technologií nebo infrastrukturních řešení, jakož i podpora integrace obnovitelných zdrojů energie na trhu s cílem posílit vnitřní trh s energiemi v EU.

Tržní hodnoty energie z obnovitelných zdrojů se navíc mohou v jednotlivých členských státech značně lišit, mimo jiné v závislosti na různé skladbě výroby, stávajících kapacitách zařízení a velikosti propojovacích a vnitřních přepravních kapacit sítě. Vzájemnou spoluprací mohou členské státy s nižší tržní hodnotou získat přístup k projektům s vyšší tržní hodnotou, než je jejich vlastní, což snižuje platby podpory.

Spolupráce může probíhat mezi dvěma nebo více zeměmi/regiony či přeshraničními územími⁵, přičemž složitost a požadavky na koordinaci obvykle rostou s počtem zapojených aktérů.

Příklad přeshraniční spolupráce: vzájemně otevřené aukce mezi Německem a Dánskem⁶

V roce 2016 uskutečnily Německo a Dánsko dvě přeshraniční fotovoltaické aukce, kterých se mohly účastnit projekty nacházející se v druhé zemi. Vzájemně otevřené aukce byly založeny na dvoustranně sjednané dohodě o spolupráci. Každá z otevřených aukcí vycházela ze systému podpory fotovoltaiky v příslušné zemi. Kromě toho dohoda o spolupráci rovněž obsahovala ujednání týkající se místních omezení, výměny dat a příspěvku k cílům v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Co se týče sdílení nákladů, země pořádající aukci vyplácí podporu všem elektrárnám, které v aukci uspějí, a dostává kompletní statistiky obnovitelných zdrojů energie. Nejsou zde zahrnuty žádné další náklady ani přínosy.

Přeshraniční aukce vedly k umístění všech úspěšných projektů do Dánska. Německá otevřená aukce dosáhla cen výrazně nižších než předchozí vnitrostátní německé aukce. V Dánsku se ve stejném období nekonaly žádné vnitrostátní aukce. Dánské aukce se nezúčastnily žádné německé projekty. Důvodem byla mimo jiné nízká maximální kapacita předpokládaná pro projekty umístěné do Německa (pouze 2,4 MW z celkového objemu aukce 20 MW), vnitrostátní aukce v Německu, která se konala jen o několik dní později, transakční náklady spojené s pochopením dánského aukčního systému a také pevná prémie používaná v Dánsku, která vedla k tomu, že provozovatelé elektráren byli vystaveni dlouhodobým rizikům spojeným s cenou elektřiny. Pro projekty umístěné v Dánsku byla účast v německé aukci atraktivní, protože v roce 2016 se žádné vnitrostátní aukce pro fotovoltaiku nekonaly. Důvody pro konkurenceschopnější nabídky z Dánska nejsou jasné, ale pravděpodobně mezi ně patří lepší fotovoltaické zdroje v lokalitách účastnících se aukcí, možnost stavět fotovoltaické elektrárny na

⁵ Příhraniční regiony jsou území na obou stranách stejné hranice (definice je k dispozici na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Border_region).

⁶ Tento popis případu vychází ze zprávy „Design options for cross-border auctions“ (Možnosti způsobu pořádání přeshraničních aukcí) vypracované v rámci projektu AURES II o aukcích na podporu obnovitelných zdrojů energie. Úplné znění zprávy je k dispozici na adrese http://aures2project.eu/wp-content/uploads/2019/06/AURES_II_D6_1_final.pdf.

zemědělské půdě (což je v Německu vyloučeno) a také nedostatek jiných možností pro získání domácí podpory, a tedy agresivnější cenové nabídky.

Tyto vzájemně otevřené aukce ukázaly, že spolupráce mezi členskými státy může ve srovnání s vnitrostátními aukcemi přinést zvýšení účinnosti. Kromě toho se také jasně ukázalo, že při načasování a koncipování dohody o spolupráci by měly být zohledněny vnitrostátní režimy podpory a harmonogramy aukcí. Kromě toho musí země také zohlednit tržní situaci a další faktory ovlivňující náklady na projekty, aby se předešlo překvapením, pokud jde o rozdělení vítězných nabídek mezi jednotlivé země.

Příklad přeshraniční spolupráce: společný systém certifikátů mezi Švédskem a Norskem

V roce 2012 začal fungovat přeshraniční režim podpory zelené elektřiny mezi Švédskem a Norskem, jehož cílem je posílit růst obnovitelných zdrojů v obou zemích. Doposud se jedná o jediný společný režim podpory realizovaný v rámci mechanismů spolupráce stanovených ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie. Zahájení činnosti tohoto režimu předcházela dlouhá fáze jednání mezi oběma zeměmi. Zvláště obtížnou se ukázala dohoda o vhodném sdílení nákladů a přínosů. Půdu pro konečnou dohodu připravila politická dohoda o sdílení zátěže v poměru 50:50.

Režim využil letité zkušenosti Švédska s fungováním srovnatelného domácího trhu s certifikáty. Jde o tržní nástroj – režim odměňuje zařízení vyrábějící energii z obnovitelných zdrojů v obou zemích přidělením zeleného certifikátu za každou MWh vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů, a s tímto certifikátem lze následně obchodovat na trhu. Švédští a norskí dodavatelé elektřiny (a někteří koncoví uživatelé) jsou povinni nakupovat certifikáty úměrně podílu své výroby/spotřeby elektřiny.

Vzhledem k úspěchu režimu, kterému se podařilo dosáhnout (či překročit) cílové rozšíření obnovitelných zdrojů energie, zejména větrné a vodní energie, byl tento režim v lednu 2022 uzavřen pro nové účastníky. Přestože hlavní charakteristiky režimu byly v obou zemích stejné a Švédsko a Norsko usilovaly o dosažení společného cíle výroby vyjádřeného v TWh, zachovaly si zároveň určitou flexibilitu, pokud jde o parametry režimu. Neexistuje ani žádný společný orgán, který by byl pověřen prováděním a monitorováním, každá země však jmenovala jeden domácí subjekt. Ukázalo se, že při navrhování společného režimu může pomoci uznání potřeby flexibility. Kromě toho bylo díky relativně podobnému potenciálu obnovitelných zdrojů a srovnatelné struktuře nákladů snazší dohodnout se na klíčových prvcích režimu. Platí to i pro jednání o sdílení nákladů a přínosů, která bývají náročnější, pokud se náklady a přínosy spolupracujících zemí výrazně liší.

Překážky spolupráce

Navzdory prokázaným a dobře prozkoumaným přínosům spolupráce za účelem společného dosažení cílů EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů bylo od roku 2009 ve skutečnosti realizováno jen málo projektů spolupráce využívajících mechanismy spolupráce⁷, přičemž

⁷ K dnešnímu dni bylo realizováno/schváleno dvanáct projektů spolupráce (z toho deset statistických převodů, jeden společný projekt a jeden společný režim podpory). I když to naznačuje, že realizace se možná zrychluje, využívání mechanismů spolupráce stále nenaplnuje očekávání. Realizovány a/nebo schváleny byly následující projekty: statistické převody mezi Lucemburskem a Litvou, Lucemburskem a Estonskem, Maltou a Estonskem, Nizozemskem a Dánskem, Irskem a Dánskem, Irskem a Estonskem, Dánskem a Belgií, Finskem a Belgií, Českou republikou a Slovinskem a Litvou a Belgií; společný projekt Německa a Dánska a společný režim podpory Švédska a Norska. Při pohledu na národní akční plány členských států pro energii z obnovitelných zdrojů pro rok 2020 je zřejmé, že vzhledem k novosti mechanismů a nedostatku provedených projektů byly plány na využití mechanismů spolupráce stále vágní, opatrné nebo dokonce neexistovaly. O několik let později již byly plány členských států na využití mechanismů spolupráce v jejich vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu konkrétnější, zejména díky konzultacím, které se mezi členskými státy konaly na dvoustranné či mnohostranné úrovni, individuálně nebo prostřednictvím různých skupin a fór. V tomto ohledu je třeba zdůraznit práci v regionálních energetických fórech, včetně skupin na vysoké úrovni pro spolupráci v oblasti energetiky v Severním moři (NSEC), plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP), energetické propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC) a propojení sítí v jihozápadní Evropě (SWE) nebo Pentlaterálního energetického fóra. Tato fóra

míra využívání těchto mechanismů je i nadále nízká. Faktické poznatky⁸ naznačují, že při využívání mechanismů spolupráce přetrvávají překážky, jejichž povaha může být politická, technická, právní a regulační, jakož i socioekonomická a environmentální. Členské státy a další zúčastněné strany rovněž hlásí administrativní překážky související s procesními kroky potřebnými k naplánování a provedení projektu spolupráce a překážky týkající se vyčíslení a sdílení nákladů a přínosů. Diskuse mezi členskými státy o využití mechanismů spolupráce se však v posledních letech zintenzivnily a nyní se jedná o několika možných projektech⁹. Vzhledem ke zvýšenému tlaku na rychlou dekarbonizaci v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, balíčkem „Fit for 55“ a plánem REPowerEU je nutné, aby mechanismy spolupráce byly využívány častěji.

Oblast působnosti

Cílem těchto pokynů je podpořit členské státy při plánování, navrhování a provádění projektů přeshraniční spolupráce s využitím mechanismů spolupráce¹⁰. Objasněním možností a prvků návrhu, které jsou k dispozici pro sdílení nákladů a přínosů, se pokyny snaží usnadnit překonání této překážky s cílem dále využívat mechanismy spolupráce.

Předchozí pokyny k rozdělení nákladů a přínosů se omezují na metodiku analýzy nákladů a přínosů, kterou připravila Evropská síť provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (síť ENTSO pro elektřinu) pro projekty rozvoje sítě podle nařízení (EU) 2022/869, přičemž na sdílení nákladů a přínosů výrobních zařízení se nezaměřovaly žádné pokyny. Cílem těchto pokynů je proto objasnit dostupné možnosti a míru volnosti pro analýzu a sdílení nákladů a přínosů vztahujících se na různé technologie pro energii z obnovitelných zdrojů. Ačkoli se pokyny zaměřují na spolupráci v oblasti obnovitelných zdrojů obecně, tedy na všechny technologie pro energii z obnovitelných zdrojů, zohledňují aspekty specifické pro (radiální) projekty větrné energie na moři, protože tato spolupráce nabývá na významu a zároveň čelí konkrétním technickým a praktickým problémům při realizaci. Přípravované pokyny pro koordinaci sdílení nákladů a přínosů v jednotlivých přímořských oblastech, které budou vydány v roce 2024, se budou podrobně zabývat analýzou nákladů a přínosů a aspekty sdílení nákladů a přínosů hybridních projektů na moři, a to u projektů přenosu energie na moři ve spojení s rozvojem projektů výroby energie z obnovitelných zdrojů, jakož i u sdílení nákladů a přínosů jednotlivých hybridních projektů¹¹.

---

dokázala spojit klíčové zúčastněné strany a usnadnit dialog. Stále však chybí konkrétní nahlášené plány, což je odrazem obtíží vnímaných při uplatňování mechanismů spolupráce.

⁸ Studie a projekty zahrnují mimo jiné projekt o mechanismech spolupráce mezi členskými státy EU a interakci s režimy podpory podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie (2009/28/ES) (<https://res-cooperation.eu/>), projekt CA-RES (<https://www.ca-res.eu/>) nebo projekt MUSTEC (<https://mustec.eu/>). Viz také studie „Cooperation between EU countries under the RES directive“ (Spolupráce mezi zeměmi EU v rámci směrnice o obnovitelných zdrojích energie), 2014, k dispozici na adrese https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/cooperation-mechanisms_en#documents.

⁹ Mezi známé příklady patří memorandum o porozumění o jednom nebo více energetických uzlech na moři mezi Dánskem a Nizozemskem, memorandum o porozumění mezi Lotyšskem a Estonskem o společném projektu na moři, prohlášení Dánska a Německa o záměru analyzovat společně a hybridní projekty na moři a memorandum o porozumění o prozkoumání možností energetických ostrovů mezi Dánskem a Belgií.

¹⁰ U většiny projektů přeshraniční spolupráce lze předpokládat, že nejvyšší náklady ponесou a většinu přínosů získají členské státy nebo třetí země. Jsou tedy přirozenými stranami vyjednávání a standardně budou zastupovat své zúčastněné strany.

¹¹ Vzhledem k rostoucímu důrazu na komplexní formy spolupráce v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, například v souvislosti s hybridními mořskými větrnými parky, je třeba poskytnout „pokyny pro koordinaci přeshraničního sdílení nákladů a přínosů u projektů v oblasti přenosu energie kombinovaných s rozvojem projektů výroby energie“. Tyto pokyny souvisejí s čl. 15 odst. 1 nařízení o TEN-E [nařízení (EU) 2022/869] a se sdělením Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru

Tyto pokyny mají následující strukturu: nejprve jsou nastíněny nejdůležitější prvky návrhu režimů podpory pro obnovitelné zdroje energie se zaměřením na relevantní aspekty sdílení nákladů a přínosů v projektech přeshraniční spolupráce. V následující části jsou popsány obecné přístupy a zásady analýzy nákladů a přínosů jako hlavního nástroje pro posouzení celkových společenských přínosů u projektů obnovitelných zdrojů a předpokladu pro sdílení nákladů a přínosů. Pokyny dále poskytují informace o tom, jak přistupovat ke sdílení nákladů a přínosů mezi spolupracujícími stranami, a uvádějí doporučení, příklady a osvědčené postupy. Vzor dohody o spolupráci naleznete v oddíle 6.

2 PRVKY NÁVRHU SPOLUPRÁCE A MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ

Při schvalování projektu spolupráce budou muset členské státy sladit řadu aspektů, včetně hlavních cílů a zásad spolupráce, mechanismu či mechanismů spolupráce, které lze k dosažení těchto cílů použít, a také rozsahu a podmínek spolupráce. V této souvislosti budou členské státy možná muset zvolit režim podpory a dohodnout se na sdílení výsledných nákladů a přínosů, které projekt přinese. Různé prvky návrhu mechanismu (mechanismů) spolupráce a režimu podpory mohou případně vést k různým výsledkům z hlediska nákladů a přínosů.

Jak bylo uvedeno výše, jestliže se členské státy dohodnou na projektu spolupráce, je možné, že budou chtít sledovat různé cíle. V každém případě však budou chtít zajistit, aby spolupráce byla oboustranně výhodná a aby náklady a přínosy byly sdíleny způsobem, který odpovídá danému cíli. Celková logika spočívá v tom, že členský stát, který odebírá energii, přispěje na náklady na podporu výměnou za to, že obdrží statistiky obnovitelných zdrojů energie. Mezi dílčí cíle členských států může patřit například snížení nákladů na integraci obnovitelných zdrojů energie přesunutím jejich zavádění do zemí s nižšími náklady na integraci soustav. Hostitelské členské státy na druhé straně vezmou také v úvahu tyto náklady, jakož i míru, v jaké se zohledňují v platbách podpory, tj. buď je ponese realizátoři projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, nebo jiné zúčastněné strany, například provozovatelé přenosových soustav nebo koneční spotřebitelé. Vzhledem k tomu, že náklady na integraci soustav mohou být značné, hostitelské členské státy sem možná zahrnou odpovídající vyrovnání.

Volba mechanismu spolupráce

Volba mechanismu spolupráce závisí na konkrétních cílech, které členské státy sledují. Obecně lze říci, že pokud je jediným cílem snaha o splnění krátkodobého cíle s nižšími náklady nebo rychlé překonání zbývajících nedostatků k dosažení daného cíle s vynaložením omezeného tuzemského úsilí, jsou nejvhodnější volbou **statistické převody**, protože vykazují nejnižší transakční náklady a jsou obvykle méně složité. Na druhou stranu statistické převody nevedou k zavádění dalších kapacit obnovitelných zdrojů energie, pokud prodávající země nevyčlení příjmy na nové projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

Společné projekty mohou být realizovány také v případě, že jejich cílem je vývoj nebo testování (nových) technologií. **Společné režimy podpory** jsou nejkompexnějším mechanismem spolupráce a jsou s nimi spojeny nejvyšší transakční náklady. Mohou však zlepšit nákladovou efektivnost a zvýšit dlouhodobou stabilitu trhu i likviditu. Čím vyšší je objem spolupráce na projektech v oblasti elektřiny z obnovitelných zdrojů, které mají být v průběhu času realizovány, tím více je volba komplexního mechanismu opodstatněná.

Je třeba rovněž poznamenat, že mechanismy spolupráce se vzájemně nevyklučují a že členské státy mohou v jedné dohodě zkombinovat více mechanismů. Co se týče sdílení nákladů a přínosů, doporučuje se striktně oddělit náklady a přínosy pro jednotlivé projekty a v kombinacích projektů je nesčítat.

Volba formy podpory

Přestože je zavádění obnovitelných zdrojů energie na trhu na vzestupu, je většinou i nadále založeno na režimu podpory – což platí i pro přeshraniční spolupráci. Členské státy mají v zásadě na výběr mezi využitím režimu podpory hostitelského členského státu, spuštěním režimu podpory přispívajícího členského státu nebo vytvořením nového přizpůsobeného společného režimu podpory. Pro tento režim je třeba definovat řadu prvků návrhu. Je třeba také poznamenat, že režim podpory nemusí nutně znamenat skutečné platby podpory, protože v situaci, kdy existují nabídky s nulovou cenou, tj. kdy jsou realizátoři ochotní provést projekt bez jakýchkoli dotací, se tyto platby mohou stát zbytečnými.

Využití režimu podpory hostitelské země má tu výhodu, že zajišťuje bezproblémové začlenění do vnitrostátního právního rámce. Volba režimu podpory přispívajícího členského státu naopak povede k tomu, že v členském státě, kde se zařízení nachází, budou paralelně existovat dva režimy, což může být v rozporu s jeho právním rámcem. Zřízení nového společného režimu podpory je na druhé straně spojeno s vyššími transakčními náklady, jeho výhodou je však to, že je vhodný pro daný účel a účinnější v případě větších plánů spolupráce. V tomto případě je třeba určit vnitrostátní nebo regionální instituce, které režim provozují. Členské státy si také mohou jako výchozí stav zvolit režim hostitelské nebo přispívající země, avšak v případě jednotlivých aspektů se dohodnout na odchylných prvcích návrhu.

Při definování režimu podpory je třeba vzít v úvahu následující skutečnosti, přičemž přesné uspořádání a specifiky se budou lišit případ od případu.

Předprojektový průzkum, výběr lokality, povolení a předprojektová příprava

Celkově lze rozlišit centralizovaný přístup (řízený vládou) a decentralizovaný přístup (řízený realizátory) k předprojektovému průzkumu, výběru lokality, povolení a předprojektové přípravě. Centralizovaný přístup je charakterizován tím, že za tyto postupy je odpovědný stát nebo státem vlastněný subjekt, který je řídí a nese náklady a rizika¹². V decentralizovaném modelu jsou to realizátoři projektů, kdo vybírají lokalitu, provádějí předprojektový průzkum a předprojektovou přípravu, a to v předem vymezené oblasti. V závislosti na tom, kdo zpočátku nese náklady na předprojektový průzkum, výběr lokality a předprojektovou přípravu, může být nutné vyrovnání.

Režim přiřazení nákladů na síť

Spolupracující členské státy budou muset také rozhodnout o rozhraní mezi realizátory v oblasti obnovitelných zdrojů energie a provozovateli přenosových soustav, pokud jde o režim sítě. V rámci „mírného“ přístupu k přiřazení nákladů ponese realizátoři projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie náklady na připojení k nejbližšímu vhodnému bodu připojení v již existující síti, zpravidla k rozvodně, přičemž provozovatelé přenosových soustav ponese náklady na posílení sítě, bude-li nezbytné. „Mírné“ přístupy k nákladům jsou pro realizátory projektů nejlevnější variantou (protože posílení sítě obecně hradí provozovatelé přenosových/distribučních soustav) a umožňují dobrou transparentnost a soudržnost nákladů.

¹² Prvky centralizovaného modelu jsou součástí návrhu Komise ze dne 18. května 2022 na revizi ustanovení týkajících se povolení projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie (COM(2022) 222 final).

Projekty se však mohou zpozdít kvůli nutným posílením ze strany provozovatelů přenosových/distribučních soustav, než bude možné připojení.

V rámci „striktního“ přístupu k přiřazení nákladů musí realizátoři projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie nést veškeré náklady na připojení, jakož i případné další náklady na posílení v důsledku začlenění nového zařízení do soustavy. Hlavní nevýhodou režimu „striktního“ přiřazení nákladů je, že počáteční náklady na připojení mohou být velmi vysoké, přičemž náklady na posílení sítě jsou obvykle nejisté a pro realizátory obtížně předvídatelné¹³. V rámci tohoto přístupu se však často od realizátorů projektů nevyžaduje, aby při využívání soustavy platili náklady na průběžné posilování sítě.

Možné jsou i hybridní formy. V závislosti na přesné specifikaci mohou mít hybridní modely nevýhody/výhody obou režimů.

Formy finanční podpory

Hlavními možnostmi formy finanční podpory jsou „provozní podpora“ a „investiční podpora“ (poskytované předem nebo pravidelně se opakující, např. jednou ročně). Nejvýznamnějšími formami provozní podpory jsou pevné prémie, jednostranné pohyblivé prémie a dvoustranné pohyblivé prémie (rozdílové smlouvy)¹⁴.

V případě pevných premií nezávisí celková podpora na cenách elektřiny. Pevné prémie jsou zároveň jednodušší z hlediska správy, ale jejich nevýhodou je, že realizátoři nesou potenciálně vysoké riziko týkající se tržních příjmů a že motivují k výrobě i v době, kdy další výroba není nutná. Dlouhodobé riziko týkající se tržních příjmů lze řešit pohyblivými premii, což však může být za cenu expozice vůči celkovým nákladům na podporu cen elektřiny, jež jsou nižší než realizační cena, kterou platí spotřebitelé. V případě investiční podpory poskytované předem nebo každoročně jsou elektrárny v zásadě vystaveny plnému riziku týkajícímu se příjmů, které existuje na trhu s elektřinou.

Investiční podpora se od provozní podpory liší tím, že se podílí na investičních nákladech projektu před jeho skutečným uvedením do provozu a zahájením výroby. Zatímco na úrovni členských států se investiční podpora objevuje jen zřídka, očekává se, že nabude na významu v souvislosti s mechanismy financování EU, například novou linií financování přeshraničních projektů v rámci Nástroje pro propojení Evropy (CEF).

Při rozhodování o návrhu finanční podpory se doporučuje vycházet z návrhů stávajících režimů podpory ve zúčastněných členských státech, za předpokladu, že alespoň jedna ze spolupracujících stran má pro danou technologii zaveden vnitrostátní režim. V případě, že ve spolupracujících státech tento režim neexistuje, mohou jako příklad posloužit zkušenosti členských států s podobnými charakteristikami a cíli. Při rozhodování o prvcích návrhu by se spolupracující státy měly snažit zajistit pravidelný provoz a údržbu nového zařízení, minimalizovat nezbytné náklady na podporu po celou dobu jeho životnosti, omezit riziko

¹³ Je to především kvůli síťovým účinkům, ale nejistota může souviset i se změnami právního rámce.

¹⁴ Je-li v systému jednostranných premií tržní cena nižší než realizační cena v aukci, obdrží výrobci podporu, která tento rozdíl pokryje, a pokud je tržní cena vyšší, mohou si ponechat nadměrný příjem. Dvoustranná prémie funguje podobně, avšak nadměrný příjem musí výrobce vrátit. V režimu pevných premií dostávají výrobci pevně stanovenou částku nadměrného příjmu nad rámec tržní ceny.

nadměrného nebo nedostatečného vyrovnání, obecně snížit finanční rizika a zvážit dopady režimu podpory na spotřebitele.

V případě **přeshraniční spolupráce** mohou členské státy použít pohyblivou prémii (jednostrannou nebo dvoustrannou), například rozdílové smlouvy. Rozdílové smlouvy zejména zajišťují cenovou stabilitu a zároveň omezují nadměrné neočekávané zisky, které mohou vzniknout v případě velmi vysokých tržních cen. Je třeba poznamenat, že pokud se jedná o dva trhy s elektřinou se dvěma jejími různými cenami, komplikuje to výpočet plateb podpory pro regulátora (regulátory) a pravděpodobně zvyšuje rizika pro investory v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Zvyšují se tak administrativní a transakční náklady a je možné, že bude nutné vyplatit vyrovnání, které nelze snadno odhadnout *ex ante*. Aby se tato rizika zmírnila, měly by se členské státy předem dohodnout na referenčním trhu. Pokud budou tyto překážky překonány, mohou společné režimy podpory poskytovat účinnější a nižší částky podpory pro nutné investiční mezery v projektech obnovitelných zdrojů energie, než je tomu v případě vnitrostátních režimů podpory, čímž se sníží celkové částky podpory financované daňovými poplatníky jednotlivých členských států.

Ačkoli to nespadá do okruhu činností, které mohou provádět členské státy zvažující realizaci projektů přeshraniční spolupráce v oblasti obnovitelných zdrojů energie, je třeba poznamenat, že navrhovatelé projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie mohou mít přístup i k jiným zdrojům konkurenčního financování, například prostřednictvím nástrojů EIB nebo sjednáním smluv o nákupu elektřiny s odběrateli.

Způsob pořádání výběrového řízení / aukce

Obecně lze říci, že pokud jde o podporu obnovitelných zdrojů energie v EU, význam administrativně stanovených tarifů nebo kvót klesá, zatímco aukce jsou na vzestupu. Pokud jde o způsob pořádání výběrových řízení / aukcí na přiřazování podpory pro obnovitelné zdroje energie, existuje řada možností. Nejdůležitějšími prvky způsobu pořádání aukcí je to, jaké technologie se aukce týká, dále její objem, načasování, velikost nabídky, typ vyplácené podpory, kritéria předběžného výběru a určení vítězné nabídky a to, zda se použijí výběrová řízení na více položek nebo na jednu položku.

V případě spolupráce mohou mít aukce různé formy, zejména jednostranné, vzájemné a společné aukce. Zvolený typ aukce na druhou stranu ovlivní mechanismus podpory, např. při **jednostranných aukcích** se použije režim podpory odběratelského nebo přispívajícího členského státu, což odpovídá jednostrannému zpřístupnění režimu podpory pro projekty z hostitelského členského státu. Při **vzájemných aukcích** obě země zpřístupní své příslušné režimy podpory, zatímco při **společných aukcích** spolupracující strany navrhnou přizpůsobený režim podpory tak, aby byl v souladu se všemi aspekty projektu spolupráce. Obecně platí, že členský stát, který hradí náklady na podporu, by měl obdržet odpovídající statistiky obnovitelných zdrojů energie. Členské státy mohou rovněž uzavřít rozdílné dohody, pokud jde o časové rozpětí převodu cílových výsledků a o to, zda převod podílů na přispívající členský stát bude pokračovat i po skončení období podpory až do ukončení technické životnosti zařízení. Bude to mít dopad na výsledné sdílení nákladů a přínosů. Členské státy se mohou například dohodnout, že zařízení začne přispívat k dosažení cíle hostitelské země po

skončení období podpory s cílem poskytnout vyrovnání za poskytnutí lokality a skutečnost, že nese náklady na integraci soustav.

Financování spolupráce

Kromě výběru mechanismu spolupráce a (případně) sladění prvků návrhu režimu podpory se členské státy budou muset dohodnout také na způsobu financování spolupráce a případně na způsobu úhrady nákladů na podporu¹⁵. Hlavními možnostmi financování jsou veřejné zdroje financování (vnitrostátní rozpočty, finanční mechanismy a fondy EU), poplatky na podporu týkající se spotřebitelů nebo hybridní formy, tj. kombinace uvedených možností. Zatímco veřejné zdroje financování v podstatě znamenají přerozdělování ode všech daňových poplatníků ve prospěch spotřebitelů energie, poplatky přerozdělují náklady na obnovitelnou energii mezi spotřebitele elektřiny tím, že zvyšují cenu elektřiny. Členské státy se také mohou rozhodnout financovat část nákladů z jednoho zdroje a zbytek z jiného zdroje. Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky na rok 2022¹⁶ poskytují orgánům veřejné správy rámec pro účinnou podporu cílů Zelené dohody pro Evropu s minimálním narušením hospodářské soutěže.

---

¹⁵ O způsobu úhrady nákladů na podporu může rovněž rozhodnout každá spolupracující země na vnitrostátní úrovni, s výjimkou společných režimů podpory.

¹⁶ 2022/C 80/01.

3 ANALÝZA NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ JAKO ZÁKLAD PRO SDÍLENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

V souvislosti s projekty spolupráce analýza nákladů a přínosů systémově zjišťuje a porovnává všechny účinky daného projektu spolupráce, ať už pozitivní, či negativní, zamýšlené, či nezamýšlené, přímé, či nepřímé. Analýza nákladů a přínosů se v zásadě týká dopadu projektu ve všech zúčastněných členských státech.

Aby bylo možné zjistit, zda zamýšlený projekt spolupráce přináší čisté společenské přínosy, je třeba náklady a přínosy určit, vyčíslit a vzájemně porovnat. Pokud přínosy ve stanoveném časovém období diskontované na současnost převažují nad náklady, má projekt spolupráce kladnou čistou současnou hodnotu a z celostního společenského hlediska je považován za přínosný.

Kromě toho se čistá současná hodnota projektu porovnává s čistou současnou hodnotou alternativního projektu, který by využíval obnovitelné zdroje energie bez spolupráce (hypoteticky). Hypotetický projekt by měl především realisticky popisovat pravděpodobné alternativní uspořádání projektu předkladateli projektu za účelem dosažení jejich cílů v souladu s evropskými a vnitrostátními cíli v oblasti klimatu a energetiky pro případ, že se spolupráce neuskuteční. Pokud je čistá současná hodnota projektu spolupráce vyšší než čistá současná hodnota jeho hypotetického protějšku, je projekt spolupráce považován za přínosný ze systémového hlediska a lze zahájit další kroky.

Pro rozhodnutí, zda pokračovat v projektu spolupráce, je nezbytná komplexní analýza nákladů a přínosů.

Jako výchozí bod pro provedení analýzy nákladů a přínosů mohou spolupracující členské státy využít stávající metodiky a postupy. Obecně mezi ně patří Pokyny k analýze nákladů a přínosů investičních projektů v oblasti politiky soudržnosti na období 2014–2020¹⁷ a další přístupy, jako je přístup k ekonomickému hodnocení investičních projektů používaný Evropskou investiční bankou (EIB)¹⁸. Pro výrobní zařízení využívající obnovitelné zdroje energie se příslušné pokyny poskytují v zásadách analýzy nákladů a přínosů pro přeshraniční projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v rámci Nástroje pro propojení Evropy, které doporučují komplexní, ale zvládnutelný soubor ukazatelů¹⁹. Pro rozvoj sítě a investiční projekty je nejvhodnějším zdrojem metodika analýzy nákladů a přínosů pro celou energetickou soustavu, která se používá pro síťové investiční projekty podle nařízení (EU) 2022/869 (nařízení o TEN-E)²⁰. Na jeho základě provede síť ENTSO pro elektřinu analýzu nákladů a přínosů v rámci procesu desetiletého plánu rozvoje sítě. Pro přeshraniční infrastruktury pro elektřinu se jako

¹⁷ Viz https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2014/guide-to-cost-benefit-analysis-of-investment-projects-for-cohesion-policy-2014-2020.

¹⁸ „Ekonomické hodnocení investičních projektů v EIB. Verze březen 2013 – probíhá přezkum“, k dispozici na adrese https://www.eib.org/attachments/thematic/economic_appraisal_of_investment_projects_en.pdf.

¹⁹ „Methodologies for assessing the contribution of cross-border projects to the general criteria and for producing the cost-benefit analysis specified in Part IV of the Annex to the Regulation (EU) 2021/1153 establishing the Connecting Europe Facility“ (Metodiky pro posuzování přínosu přeshraničních projektů k obecným kritériím a pro vypracování analýzy nákladů a přínosů uvedené v části IV přílohy nařízení (EU) 2021/1153, kterým se zřizuje Nástroj pro propojení Evropy), k dispozici na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0429&qid=1564520971474>.

²⁰ Viz <https://tyndp.entsoe.eu/cba>.

výchozí bod použije zavedená metodika analýzy nákladů a přínosů vypracovaná sítí ENTSO pro elektřinu a schválená Evropskou komisí.

Ukazatele analýzy nákladů a přínosů pro výrobní zařízení

V zájmu zachování co nejnižších transakčních nákladů se spolupracující strany v analýze nákladů a přínosů zaměří na nejvýznamnější kategorie přímých a nepřímých nákladů a přínosů plynoucích z jejich možné spolupráce. Ačkoli existují určité ukazatele, které budou pravděpodobně zahrnuty do všech analýz nákladů a přínosů, např. výrobní náklady na energii, mají členské státy určitou volnost, aby se společně dohodly na těch kategoriích nákladů a přínosů, které chtějí zohlednit. Obecně platí, že čím pokročilejší je proces plánování, tím komplexnější je analýza nákladů a přínosů a seznam zohledněných ukazatelů. V zásadě se doporučuje, aby spolupracující strany začaly s jednoduchou a méně komplexní analýzou nákladů a přínosů, kterou lze v průběhu procesu postupně rozšiřovat o další ukazatele.

Obecně platí, že při přechodu od „jednoduché spolupráce“ ke složitějším formám, např. k projektům kombinujícím infrastrukturu a výrobní zařízení, bude přístup k hodnocení nákladů a přínosů spolupráce také komplexnější a budou do něj patřit i další a odlišné ukazatele.

Náklady na podporu se do analýzy nákladů a přínosů nezahrnují, protože představují čistý společenský transfer, nicméně jejich vyčíslení se důrazně doporučuje již ve fázi analýzy nákladů a přínosů²¹.

Omezení analýzy nákladů a přínosů

Ačkoli je analýza nákladů a přínosů nezbytná pro rozhodnutí o tom, zda v projektu spolupráce pokračovat, je třeba konstatovat, že má některá významná omezení, která musí mít spolupracující strany na zřeteli. Jak bylo uvedeno výše, analýza nákladů a přínosů musí najít rovnováhu mezi omezením složitosti a transakčních nákladů na zvládnutelnou úroveň a zároveň usilovat o zahrnutí všech relevantních faktorů. Může jít o náročný proces, zejména pokud je projekt teprve v počáteční fázi. Nezbytným se tak stává používání předpokladů a hodnotových soudů.

Analýza nákladů a přínosů také neposkytne žádné informace o dopadech projektu na různé skupiny zúčastněných stran. I přes kladnou současnou čistou hodnotu je možné a dokonce pravděpodobné, že ne všichni dotčení aktéři na tom budou s projektem lépe. To je důležité zejména v dalším kroku, kterým je sdílení nákladů a přínosů.

---

²¹ Pokud je pro realizaci projektu v oblasti obnovitelných zdrojů energie nezbytná státní podpora, měla by být analýza mezer ve financování provedena podle Pokynů pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky v souladu s hlavními předpoklady analýzy nákladů a přínosů.

4 PŘÍSTUPY KE SDÍLENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Projekty přeshraniční spolupráce obvykle přinášejí jedinečnou škálu nákladů a přínosů, které jsou asymetricky rozděleny. Pomocí analýzy nákladů a přínosů mohou spolupracující strany určit, zda je projekt z celospolečenského hlediska přínosný, a zda se tedy v zásadě vyplatí jej realizovat. Analýzy nákladů a přínosů se však nevyjadřují k distribučním účinkům mezi zúčastněnými zeměmi ani mezi jednotlivými zúčastněnými stranami.

Využívání mechanismů spolupráce vytváří přínosy, například snížení nákladů na dodržování cílů. Tyto výhody však mohou být mezi zúčastněné členské státy rozděleny nerovnoměrně. To v zásadě vytváří problém spočívající v přiřazení přínosů, přičemž úkolem je najít řešení problému přiřazení tak, aby se na přínosech spolupráce mohly podílet všechny zúčastněné členské státy a aby bylo toto přiřazení považováno z hlediska spolupracujících stran za spravedlivé a zohledňovalo příspěvek každé strany. Jelikož pro toto přiřazování neexistuje centrální trh, musí spolupracující strany vyjednat přístup, který je založen na sdílení nákladů, nebo přijmout mechanismus přiřazování přínosů podle předem dohodnutých kritérií, pravidel nebo vzorců.

Celkově je třeba, aby spolupracující země zodpověděly dvě hlavní otázky. Za prvé, jakým finančním mechanismem a za jakou cenu bude odběratelská země přispívat na náklady na podporu projektu? Za druhé, zda a jakým mechanismem odběratelská země vyrovná hostitelské zemi náklady vzniklé na domácím trhu? Obě tyto otázky mají přímý dopad na výsledné sdílení nákladů a přínosů, kdy obvykle jedna strana platí vyrovnání druhé.

Základní logika vyrovnání je přitom jednoduchá, neboť říká, že zúčastněným stranám, které nesou náklady, ale nemají (dostatečný) přínos z projektu spolupráce, by mělo být odpovídajícím způsobem poskytnuto vyrovnání. Doposud se většina případů sdílení nákladů nebo vyrovnání omezovala na infrastrukturu sítí, kde jsou k dispozici doporučení a pokyny poskytnuté Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER)²², zatímco sdílení přínosů a nákladů z výrobních zařízení je založeno na selektivním a pragmatickém přístupu s cílem určit hlavní náklady a přínosy, které je třeba zohlednit. Klíčovými prvky, které se řeší, jsou obvykle náklady na podporu a statistiky obnovitelných zdrojů energie na úrovni členských států. Výsledné vyrovnání je pak dohodnuto v rámci vyjednávání hlavních zúčastněných stran a/nebo jejich zástupců.

Zásady sdílení nákladů a přínosů

Sdílení nákladů a přínosů by mělo být založeno na spravedlnosti, tj. aby žádná strana nezískala v důsledku spolupráce nepřiměřený přínos / nenesla nepřiměřené náklady, čehož lze dosáhnout vyrovnáním pro všechny strany úměrně jejich příspěvku, na **proveditelnosti**, tj. snížení složitosti a tím i transakčních nákladů na zvládnutelnou míru, a to omezením stran a kategorií nákladů a přínosů na ty nejdůležitější, a na **zohlednění skutečných nákladů a**

²² Pokud jde o infrastrukturu, čtvrtá monitorovací zpráva o rozhodnutích o přeshraničním přiřazení nákladů, kterou zveřejnila agentura ACER, ukázala, že většina transevropských projektů v oblasti energií zahrnujících přeshraniční infrastrukturu volí pro přiřazení nákladů „tradiční“ přístupy. Většina projektů na pevnině se řídí takzvanou „zásadou teritoriality“, kdy každá země nese náklady spojené s realizací projektu na svém území, bez ohledu na případné přínosy, které projekt může mít pro jiné země, zatímco u projektů na moři převládá rozdělení nákladů „50:50“. Tento přístup by se v určitých případech nemusel jevit jako účinný, například pokud nové sdružené přibližně elektrizační soustavy potenciálně ovlivňují větší množství stran.

přínosů (a na případných opatřeních, která se od uvedených liší, se dohodnout až v pozdější fázi).

Kromě zohlednění tří výše uvedených zásad by zúčastněné strany měly v ideálním případě nazírat na situaci z dlouhodobé perspektivy a posuzovat nejen krátkodobé, ale i dlouhodobé výsledky spolupráce.

Dotčené zúčastněné strany

Celkový impuls pro projekty spolupráce by obecně měl přicházet od vlád. Proto budou vlády chtít v konečném důsledku dosáhnout v rámci spolupráce celkového čistého přínosu (včetně všech složek aktiv). U většiny projektů přeshraniční spolupráce lze také předpokládat, že nejvyšší náklady ponese a většinu přínosů získají členské státy nebo třetí země. Jsou tedy přirozenými stranami vyjednávání a standardně budou zastupovat své zúčastněné strany.

Ačkoli se projekt spolupráce může týkat většího počtu zúčastněných stran, je pravděpodobné, že hlavní dopady bude mít jen na některé z nich. Klíčovými zúčastněnými stranami, jichž se projekty spolupráce týkají, jsou členské státy / třetí země (zastupující své občany, tj. spotřebitele elektřiny), realizátoři výrobních zařízení, provozovatelé přenosových soustav nebo jiní navrhovatelé infrastrukturních projektů (např. v případě hybridních projektů a někdy v případě radiálních projektů na moři) a vnitrostátní regulační orgány. Doporučuje se rovněž, aby se do přípravy projektů spolupráce včas a proaktivně zapojila občanská společnost.

V zájmu zjednodušení jednání a udržení nízkých transakčních nákladů by však spolupracující strany měly udržovat počet stran zapojených do vlastních jednání na co nejnižší úrovni, zejména v méně složitých situacích. Obvykle by měli být zapojeni zástupci vlád jednotlivých zemí. Ostatní vnitrostátní zúčastněné strany mohou být do jednání zapojeny přímo nebo v rámci paralelních procesů na vnitrostátní úrovni.

Ostatní zúčastněné strany mohou být zapojeny například tehdy, pokud dosáhnou určité prahové hodnoty, např. určitého procenta celkových čistých nákladů. V některých případech mohou být projektem spolupráce ovlivněny zúčastněné strany v zemích, které jsou třetími stranami, a může být nutné je do tohoto procesu zahrnout.

Otázky sdílení nákladů na podporu a statistiky obnovitelných zdrojů energie

Spolupracující strany se nakonec budou muset dohodnout na mechanismu sdílení, na jehož základě přiřadí zisky ze spolupráce. Modely sdílení nákladů a přínosů se budou lišit především podle toho, jak budou přistupovat k nákladům na podporu.

Ve většině případů spolupráce se náklady na podporu rozdělí mezi odběratelský nebo přispívající stát a hostitelský stát, mohou však nastat i případy, kdy náklady na podporu jednostranně ponese přispívající stát. Pokud má hostitelský stát zájem ponechat si část statistik obnovitelných zdrojů energie za účelem splnění vlastního cíle, mohly by se přispívající a hostitelský stát dohodnout, že na náklady na podporu přispějí oba. Aby byly hostitelskému státu vyrovnány veškeré lokálně vzniklé náklady, např. náklady na integraci soustav, musely by podíly na obnovitelných zdrojích energie, které obdrží, převýšit podíl na nákladech na

podporu, kterým přispěl. Na druhou stranu lze uvažovat i o lokálně vzniklých přínosech, například přínosech pro bezpečnost dodávek.

Poměrný přístup

Míra, v jaké přispívající strana přispívá na platby podpory, pak určuje podíl převáděných statistik obnovitelných zdrojů energie. Podle tohoto poměrného přístupu by se na členský stát, který hradí polovinu nákladů na podporu, převedla také polovina cílových statistik obnovitelných zdrojů energie. Tato hodnota může být upravena v případě, že existují další ukazatele nákladů nebo přínosů, které spolupracující strany považují za významné.

Přístup založený na pevných převodních prémiech

Případně by pro spolupracující země mohlo být výhodnější dohodnout se na převodní ceně. To by znamenalo, že hostitelský členský stát by si připočítal pevnou prémii za převedenou statistickou jednotku energie z obnovitelných zdrojů, např. v EUR za kWh, aby získal zpět své (nepřímé) náklady. Prémii by musel hradit buď členský stát, který je odběratelem, nebo přímo realizátor projektu, a mohla by také záviset na technologii.

Fyzický versus virtuální přenos elektřiny v projektech spolupráce

Projekty spolupráce lze také rozlišovat podle toho, zda vyžadují fyzický přenos vyrobené elektřiny, či nikoli. Zejména pro země, které chtějí zvýšit svou dlouhodobou energetickou bezpečnost, může být fyzický přenos atraktivní. Mohl by také zvýšit veřejnou podporu projektu spolupráce v odběratelské zemi a učinit projekt „hmatatelnějším“. Fyzický přenos však nemusí být vždy možný, protože představuje konkrétní technickou výzvu, která vyžaduje, aby mezi spolupracujícími zeměmi existovalo dostatečné propojení a síťová infrastruktura. Požadavek na fyzický přenos elektřiny se může zkomplikovat, pokud spolu spolupracující země nesousedí, protože do návrhu a jednání o spolupráci bude potřeba zahrnout další země. Proto je pro mnoho zemí jednodušší fyzický přenos elektřiny nevyžadovat. Dalším argumentem pro to, aby nebyl vyžadován fyzický přenos, je skutečnost, že evropské trhy s elektřinou jsou stále více propojeny prostřednictvím propojení trhů. Při této logice by fyzický přenos mohl narušit zásady vnitřního trhu s elektřinou, tj. co nejefektivnější využití přeshraničních kapacit. Pokud jde o společné projekty se třetími zeměmi, je třeba konstatovat, že článek 11 směrnice o obnovitelných zdrojích energie vyžaduje k tomu, aby se vyrobená elektřina mohla započítat do podílu energie z obnovitelných zdrojů v členském státě, dostatečnou propojovací kapacitu²³.

Mezní podmínky

Existuje řada faktorů, které mají zásadní vliv na rozdělení nákladů a přínosů v projektech spolupráce v oblasti obnovitelných zdrojů energie a které je třeba zohlednit. Je potřeba specifikovat všechny mezní podmínky, které ovlivňují fungování projektu a jeho začlenění do širšího energetického systému, protože budou mít vliv na ukazatele nákladů a přínosů.

Mechanismus spolupráce a platby podpory: Kromě zvoleného mechanismu spolupráce je jedním z klíčových faktorů potenciální výše nákladů na platby podpory. Zatímco náklady na podporu lze z celospolečenského hlediska zanedbat, protože představují pouhý převod z jedné

²³ Viz zejména podmínky stanovené v čl. 11 odst. 2 písm. a) a c) směrnice (EU) 2018/2001.

strany na druhou (např. ze státu na realizátora), při plánování převodu podílů obnovitelných zdrojů energie vstupují do hry.

Výběr lokalit a režim připojení k síti: Proces výběru lokalit a režim připojení k síti mají rovněž zásadní dopad na počáteční rozdělení nákladů a přínosů a na potřebu vyrovnání, neboť související náklady buď ponese provozovatelé přenosových soustav a objeví se v síťových sazbách, nebo budou zahrnuty do cenové nabídky v aukci a financovány z režimu podpory, tedy ve výsledku ze strany plátců poplatků. Má to vliv na to, která strana musí obdržet vyrovnání.

Typ platby podpory: V závislosti na typu platby podpory, tj. pevné prémie nebo pohyblivé prémie, jsou náklady na podporu obnovitelných zdrojů energie jasné od samého počátku nebo budou záviset na vývoji cen na trhu s elektřinou v hostitelské zemi nebo v zemích, na kterých se spolupracující strany dohodly. Platby se mohou lišit i mezi jednotlivými zařízeními, která jsou součástí společného projektu, pokud jsou stanoveny různé sazby podpory. Tyto rozdíly je třeba zohlednit při přiřazování hodnot pro konkrétní statistiky obnovitelných zdrojů energie.

Praktické provádění sdílení nákladů a přínosů

Na obrázku 1 je uveden přehled konkrétních kroků pro provádění sdílení nákladů a přínosů u projektů spolupráce zaměřených na výrobní zařízení. Podrobněji jsou vysvětleny v následujících oddílech.

Obrázek 1 Postup při sdílení nákladů a přínosů u výrobních zařízení

Krok 1: Přehodnocení původní analýzy nákladů a přínosů

Důkladná společenská analýza nákladů a přínosů je předpokladem pro rozdělení nákladů a přínosů mezi členské státy a ostatní strany. Jako základ pro jednání o jejich rozdělení to však nemusí dostačovat. Prováděnou analýzu nákladů a přínosů bude tedy třeba přehodnotit a rozšířit. Spolupracující země se odchýlí od seznamu nákladů a přínosů uvedených v analýze nákladů a přínosů a přidají náklady na podporu. Budou muset zvážit, zda přidat další ukazatele nákladů a přínosů, které ovlivní přehodnocené původní rozdělení nákladů a přínosů mezi jednotlivé zúčastněné strany.

V zájmu zachování souladu se zjištěnými hlavními účinky by mělo sdílení nákladů a přínosů co nejvíce vycházet z analýzy nákladů a přínosů, přičemž by měly být zachovány hlavní mezní podmínky. Z technických nebo regulačních důvodů a z důvodu podrobného nastavení projektu budou náklady a přínosy zpočátku přiřazeny jedné nebo druhé straně. Tyto čisté náklady a přínosy pro jednotlivé zúčastněné strany zjištěné v analýze nákladů a přínosů budou sloužit jako výchozí bod pro další úvahy. Po pochopení počátečního přiřazení nákladů a přínosů bude třeba, aby se všechny zúčastněné strany dohodly na koordinovaném přístupu k jejich opětovnému přiřazení, přičemž každá spolupracující země bude mít možnost opětovně přiřadit vnitrostátní náklady podle svých vnitrostátních specifik.

V následující tabulce jsou uvedeny ukazatele nákladů a přínosů, dotčené strany a způsob úpravy nebo zavedení ukazatelů při přechodu od analýzy nákladů a přínosů ke sdílení nákladů a přínosů. Nejjednodušším přístupem je odchýlit se od původní analýzy nákladů a přínosů a jen nahradit náklady na výrobu náklady na podporu.

Ukazatel nákladů a přínosů	Dotčená strana	Účinek
Kapitálové výdaje a provozní náklady na výrobu	Realizátoři výrobních zařízení	Kapitálové výdaje a provozní náklady na výrobu zpočátku hradí realizátor výrobních zařízení a obvykle se refinancují prostřednictvím tržních příjmů a/nebo plateb v rámci režimu podpory.
Tržní příjmy	Realizátoři výrobních zařízení	V závislosti na tržním uspořádání bude realizátor získávat příjmy z trhu s elektřinou.
Platby podpory	Státy / realizátoři výrobních zařízení	Zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů obvykle využívají platby podpory. V zásadě platí systém financování ze strany státu, kde se zařízení nachází. Případné sdílení plateb podpory mezi státy není tržním přerozdělováním, ale zásadním rozhodnutím v rámci přístupu spolupráce.

Dosažení cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie	Členské státy	Nejprve jsou dosažené cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie přiřazeny členskému státu, kde se zařízení nachází. Stejně jako v případě plateb podpory bude přiřazení dosažených cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve formě statistik obnovitelných zdrojů energie výsledkem jednání mezi členskými státy.
Dopady na cenu elektřiny (velkoobchodní tržní cenu)	Státy	Projekty spolupráce mohou mít dopad na ceny elektřiny v dotčených nabídkových zónách. To má následně dopad na ceny elektřiny pro spotřebitele. Ačkoli je nepravděpodobné, že by tyto účinky byly vyrovnávány, mohlo by to být součástí politických úvah o projektu spolupráce.
Emise CO ₂ a další emise	Státy	Změny úrovně emisí CO ₂ a emisí jiných než CO ₂ v důsledku projektu spolupráce.
Využití potenciálu obnovitelných zdrojů energie	Státy	Stát, ve kterém se nachází zařízení, které je předmětem spolupráce, může mít k dispozici menší potenciál pro dosažení domácího cíle.
Odklad investic do dodatečné výrobní kapacity obnovitelných zdrojů energie	Státy	Odložení jiných (domácích) projektů z důvodu vstupu do projektu spolupráce.
Další dopady	Státy	Mohou existovat i další dopady, například dopady na trh práce, dopady na životní prostředí, dopady na inovace atd. V závislosti na jejich povaze může být obtížné tyto další dopady vyčíslit, ale mohou hrát roli při politických jednáních.
Kapitálové výdaje a provozní náklady na infrastrukturu	Provozovatelé přenosových soustav	Ve většině případů nesou provozovatelé přenosových soustav odpovědnost za předběžné financování infrastrukturního zařízení, včetně připojení posílení na

		souši a pevnině. Kapitálové výdaje a provozní náklady na infrastrukturu zahrnují náklady na propojovací vedení a případně na připojení k síti. Původně jsou přiřazeny jednomu nebo několika provozovatelům přenosových soustav a jsou refinancovány prostřednictvím poplatků za přetížení a síťových poplatků v příslušných nabídkových zónách/zemích.
Poplatky za přetížení	Provozovatel přenosové soustavy	V závislosti na tržním uspořádání může dojít k příjmu ve formě poplatků za přetížení.
Dodatečný redispečink nebo redispečinkové rezervy	Provozovatel přenosové soustavy	Provozovatelé přenosových soustav mohou v důsledku projektu spolupráce zvýšit nebo snížit redispečink. Náklady na redispečink jsou pokryty provozovatelem přenosové soustavy prostřednictvím síťových sazeb.
Další dopady, jako je vliv na flexibilitu systému nebo odklad investic do infrastruktury	Provozovatel přenosové soustavy	Pozitivní nebo negativní dopady na flexibilitu systému nebo jiné dopady, například odložení posílení infrastruktury.

V zájmu zjednodušení jednání o sdílení nákladů a přínosů by se vyjednávající strany měly snažit omezit na zvládnutelný rozsah seznam ukazatelů, které mají být při sdílení nákladů a přínosů zohledněny. Nejdůležitějšími ukazateli pro spolupracující země jsou náklady na podporu a statistiky obnovitelných zdrojů energie. Spolupracující strany mohou dle vlastního uvážení vzít v potaz další dopady nebo je učinit předmětem jednání v případě, že podle jejich očekávání budou mít významný dopad nebo politickou váhu.

Krok 2: Přiřazení nákladů a přínosů zapojeným zemím

V dalším kroku spolupracující země mezi sebou přiřadí všechny náklady a přínosy, včetně nákladů na podporu, a to podle výsledků analýzy nákladů a přínosů, především v závislosti na místě, kde je zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů realizováno/umístěno (přičemž většinu nepřímých dopadů nese hostitelský stát). Je třeba poznamenat, že mohou být ovlivněny i ostatní státy, které nejsou hostitelskými ani odběratelskými státy, např. z důvodu problémů s přetížením sítě. V takových případech by se dohoda o sdílení nákladů a přínosů mohla rozšířit i na tyto země.

Typ pravidla pro přiřazení je silně ovlivněn volbou režimu podpory. Spolupracující země se mohou dohodnout na vytvoření společného fondu/režimu nebo na rozšíření jednoho z vnitrostátních režimů podpory spolupracujících zemí pro správu toků plateb podpory na

projekt spolupráce a jako způsob vyrovnání zavést převodní cenu. V případě společného režimu podpory spolupracující země přirozeně vytvoří společný fond. U statistických převodů a společných projektů naopak existuje tendence k vyrovnání prostřednictvím převodních cen. Vlády se nakonec budou muset dohodnout, zda všechna nová zařízení přiřadí nejprve jedné zemi, nebo zda je „rozdělí“ podle toho, která země ponese náklady na podporu. Další potíž nastává v případě, že ještě nebylo rozhodnuto o konečném umístění zařízení, přičemž v tomto případě lze konečné přiřazení provést až po ukončení výběrového řízení. V každém případě je vhodné, aby se vlády dohodly na obecných podmínkách přiřazování již *ex ante* a úpravu provedly *ex post*.

Krok 3: Přiřazení nákladů k jednotkám vyrobené energie

Na základě analýzy nákladů a přínosů, která stanovila celkovou výhledovou produkci z hlediska vyrobené energie (v GWh), přistoupí spolupracující státy k přiřazení nákladů k jednotkám vyrobené energie. Nejprve budou muset sečíst všechny náklady a přínosy u každé ze spolupracujících stran, což povede k celkovému čistému přínosu / čistým nákladům pro každou zemi. Dalším krokem je přiřazení této částky k předpokládané výrobě elektřiny ze zařízení v každé zemi, čímž se získají „náklady“ na jednotku vyrobené energie z obnovitelných zdrojů. Spolupracující státy by mohly provést prognózu průměrných nákladů na jedno zařízení.

Krok 4: Dohoda o statistikách převodu obnovitelných zdrojů energie do druhé země a převodní cena (EUR/kWh)

V dalším kroku by pak členské státy měly stanovit množství převedené elektřiny a cenu za převedenou kWh. Převod může probíhat fyzicky nebo pouze virtuálně prostřednictvím statistik obnovitelných zdrojů energie. Převodní cena se vypočítá na základě celkového předpokládaného množství vyrobené elektřiny. Výpočet převodní ceny poskytuje dobrou představu o její přiměřené výši, avšak spolupracující státy mají určitý prostor pro vyjednávání, který je dán čistými úsporami nákladů spolupráce.

Členské státy zapojené do statistického převodu se mohou dohodnout na použití různých druhů smluv, jako jsou spotové dohody *ex post*, spotové dohody *ex ante* nebo opční smlouvy. Možné jsou i kombinace těchto druhů smluv, které mohou sloužit ke zmírnění rizik pro obě strany. Jednotková cena musí být sjednána tak, aby se lišila od domácích referenčních regulovaných cen pro jednotlivé technologie pro energii z obnovitelných zdrojů a zohledňovala transakční náklady i případné náklady na posílení sítě. Nepřímé přínosy pro hostitelskou zemi se odečtou.

Je také důležité si uvědomit, že v analýze *ex ante* projektů přeshraniční spolupráce bude vždy existovat určitá míra nejistoty, kterou nelze eliminovat. Nejistotu mohou strany řešit různými způsoby a lze ji zmírnit analýzou citlivosti a kontrolami robustnosti. V méně složitých případech spolupráce se předkladatelé projektů mohou rozhodnout jednoduše přijmout nejistotu a z ní vyplývající rozdíly v nákladech a přínosech a politicky vyjednat příspěvek *ex ante*. Pro složitější a komplexnější případy spolupráce je však vhodné zahrnout do dohody o spolupráci ustanovení o přezkumu, které může jedna nebo druhá strana aktivovat, aby v případě významných odchylek bylo možné znovu přezkoumat sdílení nákladů a přínosů. Může být aktivováno například tehdy, pokud odchylky dosáhnou dohodnuté prahové hodnoty. Třetí možností je definovat pravidla pro sdílení vyrovnání, která by mohla například záviset na skutečných nezbytných nákladech na podporu stanovených *ex post*.

Krok 5: Institucionalizace finančních převodů

A konečně je nutné, aby se spolupracující strany dohodly na způsobu finančního převodu. Z hlediska „měny“ může mít vyrovnání podobu buď peněžních plateb, nebo převodu statistik obnovitelných zdrojů energie. Zatímco vyrovnání mezi provozovateli přenosových soustav obvykle probíhá prostřednictvím peněžních plateb, státy si mohou vybrat mezi vyrovnáním v hotovosti, statistickými převody nebo kombinací obou způsobů.

Zřízení společného fondu pro platby podpory je sice nákladné, ale může být přínosné pro sdílení rizik mezi zúčastněnými státy, a tím i pro snížení individuálního rizika každého z nich, a může být výhodné pro zjednodušení postupů, zejména v případě více než dvou spolupracujících stran a navazujících projektů spolupráce s podobnými parametry. V případě zřízení společného fondu by platby do tohoto fondu měly odpovídat sdílení cílového množství obnovitelných zdrojů energie a přiřazení nákladů a přínosů. V každém případě by mohlo být prospěšné určit pro tyto převody jednotná kontaktní místa.

Příklady spolupráce

Příklad 1: Statistický převod

Uvažujme dva členské státy (členský stát A a členský stát B), které se dohodly na použití mechanismu statistického převodu. Očekává se, že členský stát A (prodávající stát) bude mít díky svému velkému potenciálu vodní a větrné energie na pevnině přebytek energie z obnovitelných zdrojů, a toto očekávané přebytečné množství by chtěl prodat. Jeho hlavními cíli jsou získání příspěvku k pokrytí nákladů na místní výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a snížení zátěže domácích spotřebitelů elektřiny. Vnitrostátní právní základ pro použití statistických převodů existuje – šlo by o první případ, kdy by byl skutečně využit. Členský stát B (odběratel) podle všeho nedosáhne svých vnitrostátních cílů pouze s využitím vlastních zdrojů a zakotvil využití statistických převodů ve vnitrostátních právních předpisech a klíčových strategických dokumentech, přičemž předpokládá, že je bude muset využít, aby své vnitrostátní cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie splnil.

V zájmu zvýšení jistoty plánování se oba členské státy rozhodly pro stanovení převodní ceny *ex ante* a také pro stanovení minimálního objemu energie z obnovitelných zdrojů, který se zobchoduje. Členský stát A je ochoten tuto dohodu uzavřít, protože podle všeho výrazně překročí svůj domácí cíl pro obnovitelné zdroje energie a je jisté, že dosáhne přebytku obnovitelných zdrojů energie.

Pokud jde o sdílení nákladů a přínosů, je třeba vzít v úvahu především náklady na podporu. Výše nákladů na podporu, kterou je třeba vzít v úvahu, závisí na tom, zda se použijí průměrné nebo mezní náklady a které referenční technologie se použijí.

Ze spolupráce vyplývají také transakční náklady. Jelikož lze očekávat, že tyto náklady budou poměrně malé a zároveň budou stejnou měrou rozděleny mezi členské státy A a B, mohly by být při sdílení nákladů a přínosů opomenuty. Pokud jde o nepřímé účinky, hostitelská země může být ovlivněna řadou z nich, například úsporami emisí skleníkových plynů, náklady na integraci soustav a bezpečností dodávek, nicméně může být sporné, zda je lze přičíst mechanismu spolupráce, protože členský stát A měl již *před* uzavřením dohody o statistickém

převodu s členským státem B přebytek obnovitelných zdrojů energie. Proto se členské státy A a B dohodly, že tyto účinky nebudou při sdílení nákladů a přínosů brát v úvahu a zaměří se pouze na náklady na podporu.

Členské státy A a B se nejprve budou muset dohodnout na spodní a horní hranici převodní ceny. Pro stanovení minimální ceny pro jednání by měl členský stát A zvážit vnitrostátní úroveň podpory pro různé technologie. Pokud existuje dohoda o podpoře statistického převodu pomocí technologie, měla by být pro tuto konkrétní technologii zvolena regulovaná cena. Pokud taková dohoda neexistuje, je možné vypočítat průměrnou regulovanou cenu pro obnovitelné zdroje energie v členském státě A. Tato vypočtená cena by pak sloužila jako minimální cena. Pokud jde o maximální cenu, ta je určena cenou za místní využívání obnovitelných zdrojů energie v členském státě B. Teoreticky je maximální cena, kterou je členský stát B ochoten zaplatit, ovlivněna také převodní cenou, kterou nabízejí ostatní členské státy za statistické převody. Jakmile je dohodnut teoretický cenový koridor, měly by spolupracující členské státy přistoupit k jednání o skutečné převodní ceně, která se bude pravděpodobně pohybovat v rámci tohoto koridoru. Budou muset najít kompromisní řešení s dostatečně vysokými příjmy pro členský stát A a dostatečně nízkou cenou pro členský stát B, a dosáhnout tak přínosů pro obě strany.

Příklad 2: Společný projekt a statistický převod s ohledem na radiálně propojený mořský větrný park (bez fyzického přeshraničního přenosu elektřiny)

Uvažujme tři členské státy (členský stát A, členský stát B a členský stát C), které se dohodnou na rozsáhlém společném projektu s využitím příslušného mechanismu spolupráce. Společný projekt spočívá ve výstavbě mořského větrného parku, který má být umístěn ve výlučné ekonomické zóně členského státu A (dále jen „hostitelský stát“), přičemž členský stát B (dále jen „odběratelský stát“) přispívá na náklady na podporu. Dále se odběratelský stát a členský stát C dohodnou na dodatečném statistickém převodu, který odpovídá 10 % přínosů z vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů ve společném projektu za dohodnutou cenu. Členský stát C má pouze zájem zakoupit předem určené množství statistik obnovitelných zdrojů energie, aby rychleji splnil své domácí cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie, ale nemá na společném projektu žádný jiný konkrétní zájem.

Odběratelský stát je hnací silou projektu a koordinuje zapojení ostatních stran. Nevyžaduje fyzický dovoz elektřiny, součástí projektu není žádné propojovací vedení a větrný park bude radiálně připojen k pobřeží hostitelského státu. Na základě spolupráce na tomto společném projektu hostitelský a odběratelský stát očekávají, že se jim podaří nákladově efektivněji naplnit trajektorii obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 i v dalších letech a zároveň získat ekonomické, environmentální a sociální přínosy v podobě vytvoření pracovních míst a zvýšení bezpečnosti dodávek.

Vzhledem k tomu, že hostitelský i odběratelský členský stát si přejí, aby se statistiky obnovitelných zdrojů energie z projektu započítávaly do jejich vnitrostátních cílů, souhlasí s tím, že se oba budou podílet na platbách podpory. Předpokládáme, že členské státy nezavedou společný režim podpory, ale dohodnou se na využití svých vnitrostátních režimů, které již pro mořské větrné parky existují, což znamená, že každý členský stát bude k mořskému větrnému parku přistupovat, jako by byl součástí jeho režimu podpory obnovitelných zdrojů energie.

Projekt se zadá ve společném výběrovém řízení. Je dohodnuto, že se použije referenční cena hostitelského členského státu, tj. odběratelský členský stát přijme referenční cenu hostitelského členského státu ve svém systému podpory jako základ pro určení prémie. Vzhledem k tomu, že se jedná o projekt, který je na trhu průkopnický, je udělena výjimka v rámci vnitrostátního režimu podpory odběratelského státu, který by to za normálních okolností neumožňoval.

Hostitelský a odběratelský členský stát podepíše dohodu o spolupráci na společném projektu. Politická dohoda na vysoké úrovni stanoví, že každému z nich bude z projektu přiřazeno takové množství statistik obnovitelných zdrojů energie, které odpovídá množství elektřiny podporované daným státem. Vzhledem k tomu, že se mořský větrný park nachází ve výlučné ekonomické zóně hostitelské země, budou jí standardně přiřazeny statistiky obnovitelných zdrojů energie, které by pak musely být přerozděleny podle dohody.

Hostitelský a odběratelský stát provedou analýzu nákladů a přínosů a určí nejvýznamnější položky nákladů a přínosů a jejich účinky. V analýze nákladů a přínosů se státy rozhodly zaměřit na náklady na výrobu energie, náklady na integraci soustav, emise skleníkových plynů, znečištění ovzduší a další místní znečištění, bezpečnost dodávek a účinky inovací. Aby bylo možné určit jejich účinky na sdílení nákladů a přínosů, zahrnují a hodnotí také náklady na podporu a účinky na statistiku obnovitelných zdrojů energie.

	Členský stát A (hostitel)	Členský stát B (odběratel)	Členský stát C (statistický převod)
Vyrobená energie z obnovitelných zdrojů	40 %	60 %	není relevantní
Statistiky obnovitelných zdrojů energie	40 %	50 %	10 %
Náklady na podporu	40 %	60 %	není relevantní
Náklady na integraci soustav²⁴	100 %	není relevantní	není relevantní
Úspory emisí skleníkových plynů	40 %	60 %	není relevantní
Znečištění ovzduší a další místní znečištění	40 %	60 %	není relevantní

²⁴ Hradí provozovatel přenosové soustavy.

Bezpečnost dodávek	40 %	60 %	není relevantní
---------------------------	------	------	-----------------

Obě spolupracující strany se dohodly, že při sdílení nákladů a přínosů se zaměří výhradně na náklady na podporu, statistiky obnovitelných zdrojů energie a náklady na integraci soustav a vyřadí všechny ostatní prvky nákladů a přínosů.

V dalším kroku hostitelský a odběratelský stát sečtou všechny náklady a přínosy pro každý z nich, což povede k určení celkového čistého přínosu / nákladů pro každý členský stát. Jelikož hostitelský stát nese veškeré náklady na integraci soustav, vznikají mu čisté náklady, a tento stát proto požaduje, aby náklady na integraci soustav byly zahrnuty do převodní ceny.

Prostor pro vyjednávání o převodní ceně je obecně dán relativním podílem spolupracujících členských států na nákladech na podporu. V závislosti na tom, zda jsou náklady na podporu navzájem vyšší v odběratelském nebo hostitelském členském státě, bude mít buď jeden, nebo druhý členský stát ze spolupráce přínos v oblasti plateb podpory. Obecně platí, že dolní hranice převodní ceny je určena dodatečnými náklady na podporu, které vznikly buď členskému státu A, nebo členskému státu B, přičemž horní hranicí je celková úspora nákladů na podporu.

Předpokládejme, že náklady na podporu pro danou technologii jsou v odběratelském členském státě vyšší než v hostitelském členském státě. Spolupráce tedy vede k úsporám nákladů v odběratelském členském státě, zatímco náklady na podporu v hostitelském členském státě se mohou zvýšit (ve srovnání s případem, kdy by spolupráce neexistovala). Spolupráce však vede k čisté úspoře nákladů, protože celkové náklady na podporu jsou v případě spolupráce nižší než v případě neexistující spolupráce. V tomto příkladu vznikají hostitelskému členskému státu vyšší náklady na podporu, než by mu vznikly v případě neexistence spolupráce, což by vedlo k finančnímu vyrovnání ve formě převodu na hostitelský členský stát. Výše převodní ceny bude určena jednáním, ale měla by být stanovena tak, aby dostatečně motivovala oba státy k tomu, aby spolupráci považovaly za výhodnou, tj. pro hostitelský členský stát musí být cena alespoň tak vysoká (v ideálním případě vyšší), jako jsou vzniklé dodatečné náklady na podporu, a pro odběratelský členský stát musí být nižší než jeho celkové úspory nákladů. Země mohou mít samozřejmě pro spolupráci i nefinanční motivy, které mohou ovlivnit jejich ochotu přijmout nižší/vyšší převodní cenu.

Na základě celkového objemu potenciálně vyrobené energie z obnovitelných zdrojů a nákladů, které oběma státům vzniknou, vypočítají státy převodní cenu (EUR/kWh), která zohlední i rovnoměrné rozdělení nákladů na integraci soustav.

Příklad 3: Společný projekt zvažující instalaci solárních fotovoltaických zařízení a fyzický přenos elektřiny

Uvažujme dva členské státy (členský stát A a členský stát B), které se dohodnou na rozsáhlém společném projektu s využitím příslušného mechanismu spolupráce. Společný projekt spočívá v umístění velké pozemní solární elektrárny v členském státě A (dále jen „hostitelský stát“), přičemž členský stát B (dále jen „odběratelský stát“) hradí náklady na podporu. Hostitelský stát má k dispozici dostatek lokalit pro umístění solárních fotovoltaických zařízení a vysoký solární potenciál. Je na dobré cestě k překročení svých vnitrostátních cílů v oblasti

obnovitelných zdrojů energie a má zájem spolupracovat s ostatními členskými státy, aby využil svůj nadměrný potenciál a podpořil místní trh práce. Členský stát B naopak nesměruje ke splnění svého cíle a má zájem využít mechanismů spolupráce k dosažení svého cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie s nižšími náklady. Na politické úrovni již vytvořil předpoklady pro využití mechanismů spolupráce tím, že umožnil, aby byl domácí, technologicky neutrální režim podpory obnovitelných zdrojů energie otevřený pro zahraniční projekty. Členský stát A nemá zájem ponechat si statistiku obnovitelných zdrojů energie související s projektem spolupráce, což znamená, že náklady na podporu zcela ponese členský stát B, který elektrárnu začlení do svého vlastního vnitrostátního režimu.

Členský stát A požaduje fyzický přenos elektřiny, aby bylo zajištěno, že projekt neovlivní rovnováhu na domácím trhu. Proto je nutné, aby mezi spolupracujícími členskými státy existovala dostatečná přeshraniční přenosová a propojovací kapacita. Je to důležité pro analýzu nákladů a přínosů projektů spolupráce, protože nutnost fyzického vývozu vyrobené elektřiny bude pravděpodobně spojena se značnými náklady.

Hostitelský a odběratelský stát podepíše dohodu o spolupráci na společném projektu a provedou analýzu nákladů a přínosů. V analýze nákladů a přínosů se rozhodly zaměřit na náklady na výrobu energie, náklady na integraci soustav, emise skleníkových plynů, znečištění ovzduší a další místní znečištění, bezpečnost dodávek a účinky inovací. Pokud jde o sdílení nákladů a přínosů, rozhodly se zaměřit pouze na ty nejdůležitější, tj. náklady na podporu (nese výhradně členský stát B), náklady na fyzický přenos energie (nese členský stát B), dopady na zaměstnanost (pro členský stát A) a náklady na integraci soustav (rovněž členský stát A). Pro členský stát A je hlavním přínosem, který chce ze spolupráce získat, stimulace místního trhu práce; pro členský stát B je hlavním zájmem snížit platby podpory nezbytné k dosažení domácích cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Protože oba členské státy jsou přesvědčeny, že je možné dosáhnout oboustranně výhodné situace, kdy se hlavní náklady a přínosy vzájemně vylučují, dohodly se, že budou brát v úvahu pouze náklady na podporu.

Státy se také budou muset dohodnout na referenční tržní ceně. Jelikož bylo dohodnuto, že členský stát B zařadí elektrárnu do svého domácího režimu podpory, mohla by být použita referenční tržní cena členského státu B. Pokud jde o náklady na přenos elektřiny, nejjednodušší způsob, jak tuto otázku vyřešit, je nechat realizátory, aby tyto náklady zohlednili ve svých nabídkách, což znamená, že se odpovídajícím způsobem zvýší náklady na podporu.

Pro určení pravděpodobné ceny za přenos, kterou má členský stát B zaplatit členskému státu A, je třeba nejprve vypočítat úspory, kterých může členský stát B dosáhnout díky projektu spolupráce, tj. úspory nákladů na podporu. Znamená to vypočítat přímé náklady na podporu solárních fotovoltaických zařízení²⁵ v členském státě A i v členském státě B. Rozdíl mezi nimi představuje základ pro vyjednávání o ceně za přenos.

---

²⁵ V případě, že přímé srovnání není možné nebo je nereálné, lze pro výpočet použít alternativní technologii.

5 SHRNUTÍ DOPORUČENÍ PRO ANALÝZU NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ A SDÍLENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Lze shrnout, že členské státy a třetí země mají k oboustrannému prospěchu řadu možností a stupňů volnosti, pokud jde o analýzu a sdílení nákladů a přínosů při zapojení do projektů spolupráce v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

Celkově je třeba, aby spolupracující země zodpověděly dvě hlavní otázky. Za prvé, jakým finančním mechanismem a za jakou cenu bude odběratelská země přispívat na náklady na podporu projektu? Za druhé, zda a jakým mechanismem odběratelská země vyrovná hostitelské zemi náklady vzniklé na domácím trhu? Obecně platí, že členský stát, který hradí náklady na podporu, by měl obdržet odpovídající statistiky obnovitelných zdrojů energie.

Následující oddíly shrnují hlavní kroky a doporučení pro sdílení nákladů a přínosů na základě analýzy nákladů a přínosů. Tímto seznamem a kritérii nejsou dotčena kritéria pro analýzu nákladů a přínosů podle nařízení o Nástroji pro propojení Evropy, která se týkají žádostí o získání statusu přeshraničního projektu v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

Obecný přístup a požadované kroky pro počáteční analýzu nákladů a přínosů

Předkladatelům projektů se při provádění analýzy nákladů a přínosů doporučuje tento nikoliv vyčerpávající seznam kroků:

- určit příslušné zúčastněné strany,
- upřesnit uspořádání projektu přeshraniční spolupráce:
  - spolupracující strany a subjekty,
  - další příslušné orgány a zúčastněné strany, které mohou být ovlivněny náklady nebo přínosy, například realizátoři, provozovatelé přenosových soustav, provozovatelé distribučních soustav atd.,
  - umístění projektu,
  - použitá technologie a koncepce,
  - další důležité technické vlastnosti nebo charakteristiky,
  - kapacita/velikost projektu,
  - časový horizont,
  - typ výstupu a plánovaných služeb a
  - další příslušné složky,
- definovat patriční hypotetický scénář, včetně jeho uspořádání (stejná hlediska jako výše uvedená),
- vyhotovit seznam všech nákladů a přínosů, které se mají zahrnout,
- dohodnout se na přístupu k výpočtu a metodikách pro ukazatele analýzy nákladů a přínosů,
- shromáždit nejnovější údaje z ověřených vnitrostátních, evropských a mezinárodních zdrojů,
- vyčíslit a zpeněžit vyčíslitelné ukazatele, pokud nejsou příliš nákladné, a slovně popsat účinek nezpeněžených ukazatelů,
- vypočítat odchylku čisté současné hodnoty projektu přeshraniční spolupráce a jeho hypotetického protějšku,

- sepsat analýzu a doprovodná vysvětlení,
- ověřit výsledky u příslušných orgánů a dalších (nezávislých) odborníků,
- zpřesnit analýzu podle potřeby úpravou údajů a/nebo metodiky.

Pořadí kroků nemusí být nutně posloupné a v některých případech se kroky mohou opakovat. Členské státy mohou zvážit zřízení jednotných kontaktních míst, která by předkladatele projektů při těchto krocích podporovala, zejména při specifikaci uspořádání projektů přeshraniční spolupráce.

Co nejvíce vycházet z analýzy nákladů a přínosů

Důkladná společenská analýza nákladů a přínosů je předpokladem pro rozdělení nákladů a přínosů mezi členské státy a ostatní strany. Jako základ pro jednání o jejich rozdělení to však nemusí dostačovat. Prováděnou analýzu nákladů a přínosů bude tedy třeba přehodnotit a rozšířit.

Spolupracující strany by měly co nejvíce vycházet z analýzy nákladů a přínosů s cílem zachovat soudržnost se zjištěnými hlavními účinky. Definice projektu, použité údaje, základní scénář a mezní podmínky se nesmí měnit, přičemž čisté hodnoty vypočtené v analýze nákladů a přínosů by měly být použity jako výchozí pro další jednání. Je potřeba specifikovat všechny mezní podmínky, které ovlivňují fungování projektu a jeho začlenění do širšího energetického systému, protože budou mít vliv na ukazatele nákladů a přínosů.

Ujednání o sdílení nákladů a přínosů bude nakonec výsledkem procesu vyjednávání mezi spolupracujícími stranami. Strany by měly mít možnost se flexibilně dohodnout, které náklady a přínosy sem zahrnou. Analýza nákladů a přínosů musí najít rovnováhu mezi omezením složitosti a transakčních nákladů na zvládnutelnou úroveň a snahou o zahrnutí všech relevantních faktorů.

Zásady sdílení nákladů a přínosů

Sdílení nákladů a přínosů by mělo být založeno na spravedlnosti, tj. aby žádná strana nezáskala v důsledku spolupráce nepřiměřený přínos / nenesla nepřiměřené náklady, čehož lze dosáhnout vyrovnáním pro všechny strany úměrně jejich příspěvku, na proveditelnosti, tj. snížení složitosti a tím i transakčních nákladů na zvládnutelnou míru, a to omezením stran a kategorií nákladů a přínosů na ty nejdůležitější, a na zohlednění skutečných nákladů a přínosů (a na případných opatřeních, která se od uvedených liší, se dohodnout až v pozdější fázi).

Snižování složitosti

Dosavadní zkušenosti s mechanismy spolupráce ukázaly, že složitost může být na překážku a že velmi složitě uspořádaná jednání s více zúčastněnými stranami mají vyšší pravděpodobnost neúspěchu. Složitost však lze zmírnit tím, že spolupracující země se nejprve dohodnou na základních zásadách a podmínkách spolupráce a teprve poté přistoupí k jednání o podrobnostech. Pomoci mohou také politické dohody na vysoké úrovni o sdílení nákladů a

přínosů, jako tomu bylo v případě Švédska a Norska při vyjednávání o jejich společném režimu podpory.

Vyrovňování se s nejistotou a její zohlednění při rozhodování

Vzhledem k tomu, že informace o nákladech, přínosech a rizicích nelze znát s určitostí, je nejistota přirozenou součástí procesu a musí být odpovídajícím způsobem zohledněna. Lze ji zmírnit analýzou citlivosti a kontrolami robustnosti.

Souhlas veřejnosti

Co se týče souhlasu veřejnosti, doporučuje se, aby se každý projekt spolupráce již na počátku a proaktivně zabýval zapojením veřejnosti s cílem předejít pozdějším komplikacím. Veškeré přímé a nepřímé náklady a přínosy spojené se spoluprací, jakož i celkový přístup k jejich přiřazení mezi spolupracující partnery by měly být jasně popsány a sděleny veřejnosti.

6 VZOR MEZIVLÁDNÍ DOHODY

Část I Cíl a definice

Článek týkající se cíle

- Členské státy by měly vzít na vědomí cíl mezivládní dohody. Příkladem v kontextu spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři může být umožnění výstavby dodatečné kapacity výroby energie z obnovitelných zdrojů v Severním moři. O cíli rozhodují spolupracující členské státy.

Článek týkající se definic

- Členské státy by měly definovat nejdůležitější pojmy obsažené v mezivládní dohodě. Tím se zajistí vzájemné porozumění mezi zúčastněnými stranami a zvýší se právní odolnost dohody.

Část II Mechanismus spolupráce

Článek týkající se mechanismu spolupráce

- Tento prvek by měl popisovat právní zakotvení spolupráce v kontextu směrnice o obnovitelných zdrojích energie, tj. zda je zvolen statistický převod, společný projekt (s jiným členským státem EU nebo třetí zemí) nebo společný režim podpory.

Část III Specifikace spolupráce

Článek týkající se rozsahu spolupráce

- Členské státy by měly upřesnit rozsah spolupráce: 1) pouze zavedení obnovitelných zdrojů energie, 2) přidání infrastruktury do spolupráce, 3) přidání inovačních aspektů do spolupráce (např. skladování, zařízení na přeměnu energie atd.).

Článek týkající se vybraného režimu podpory

- Členské státy by měly upřesnit použitý režim podpory (hostitel, přispívající členský stát nebo nový režim podpory). Pokud se použije stávající režim, měly by členské státy uvést odkaz na příslušný právní základ.

Článek týkající se nového režimu podpory (platí pouze pro společné režimy podpory)

- Členské státy by měly upřesnit technické prvky režimu podpory. Prvky, které je třeba vzít v úvahu, jsou:
  - a. spolupráce na jednom projektu / více projektech;

- b. maximální kapacita/objem (množství instalovaných MW nebo MWh, které mají být převedeny);
- c. způsobilá (způsobilé) technologie;
- d. místo nebo postup výběru lokality a předprojektová příprava;
- e. režim připojení k síti;
- f. forma podpory;
- g. způsob pořádání výběrového řízení / aukce;
- h. dohoda o oznamování státní podpory.

Článek týkající se příslušného tržního uspořádání

- Členské státy by měly stanovit příslušný tržní režim (např. určený referenční trh) pro projekt spolupráce a veškerá příslušná dodatečná ustanovení, která sem mohou patřit.

Článek týkající se analýzy nákladů a přínosů a přeshraničního přiřazení nákladů

- Členské státy by se měly dohodnout na analýze nákladů a přínosů a na přeshraničním přiřazení nákladů.
  - V případě prosté spolupráce lze převod statistiky obnovitelných zdrojů energie provést za dohodnutou převodní cenu. V tomto případě spolupráce by měla být analýza nákladů a přínosů co nejjednodušší s cílem snížit transakční náklady.
  - V případě složitější spolupráce (nebo při snaze o přístup k přeshraničnímu financování obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím Nástroje pro propojení Evropy a/nebo financování infrastruktury) může být vyžadována komplexnější analýza nákladů a přínosů. V mezivládní dohodě by tento oddíl měl obsahovat odkaz na dostupné výpočty týkající se analýzy nákladů a přínosů a výsledný přístup k přeshraničnímu přiřazení nákladů.
    - Určení čistého společenského přínosu
    - Rozdělení klíčových nákladů a přínosů mezi strany
    - Výsledné vyrovnávací platby mezi členskými státy (včetně podílu na nákladech na podporu financovaných jednotlivými partnery spolupráce a výsledného rozdělení statistik obnovitelných zdrojů energie pro účely cílového příspěvku)
    - Platební postup

- Oznámení Evropské komisi podle požadavků směrnice o obnovitelných zdrojích energie

Článek týkající se povinností stran

- Zde by spolupracující členské státy měly vymezit povinnosti v závislosti na zvolené formě spolupráce, jakož i postupy a systém umožňující monitorování, sledování a vydávání dokladů a ověřování (včetně převodu údajů: obsah, formát a načasování).

Článek týkající se odpovědného subjektu (platí pro společné projekty nebo společné režimy podpory)

- Tento prvek by měl popisovat odpovědný subjekt (např. agenturu nebo jednotné kontaktní místo) a jeho povinnosti. Mezi tyto povinnosti může patřit určení projektů, vymezení výběrového řízení, výběr uchazeče, dohled nad prováděním zadaných projektů, úhrada plateb podpor a podávání zpráv spolupracujícím státům.

Článek týkající se oznámení Evropské komisi

- Podle směrnice o obnovitelných zdrojích energie by měl prodávající/hostitelský členský stát oznámit Evropské komisi dohodu a přesnou výši výsledného statistického převodu.

7 PŘÍLOHA

Dostupné mechanismy spolupráce a základní zásady spolupráce

V souladu s články 8, 9, 11 nebo 13 směrnice o obnovitelných zdrojích energie existují tři hlavní mechanismy spolupráce, které mohou členské státy využít:

Statistické převody (článek 8): V případě statistických převodů se nejvýše dva členské státy dohodnou na spolupráci a virtuálně přidělí určité množství energie z obnovitelných zdrojů vyrobené navíc v jednom členském státě druhému členskému státu. To probíhá *ex post* prostřednictvím vyjednané převodní ceny. Energie „nakoupená“ jedním členským státem se započítává do jeho vnitrostátního příspěvku podle směrnice. Nedochozí k přenosu ani dodávce fyzické energie. Statistické převody obvykle nesouvisejí s konkrétními projekty, i když se členské státy mohou rozhodnout takovou dohodu uzavřít, pokud to považují za oboustranně výhodné. Statistické převody jsou rovněž v zásadě technologicky neutrální. Členské státy, které se podílejí na statistickém převodu, musí tuto skutečnost oznámit Komisi nejpozději do dvanácti měsíců po skončení roku, v němž se převod uskutečnil. Transakční náklady na statistické převody jsou relativně nízké, protože je poměrně snadné je stanovit a vyjednat a umožňují členským státům navázat omezenou spolupráci, aniž by musely provádět jakékoli změny ve svých vnitrostátních nástrojích podpory. Vzhledem k nižší míře složitosti je zapotřebí méně pokynů pro statistické převody, ale problémem může být souhlas veřejnosti vzhledem k tomu, že za platbu se nepřevádí žádná vyrobená energie z obnovitelných zdrojů. Soukromé subjekty jsou z účasti na statistických převodech vyloučeny, tj. převody jsou vyhrazeny jen veřejným subjektům.

Společné projekty členských států (článek 9): Členské státy mohou rovněž vzájemně uzavírat společné projekty spolupráce na projektech v oblasti obnovitelných zdrojů energie, pokud jde o výrobu elektřiny nebo energie pro vytápění a chlazení z obnovitelných zdrojů. Společné projekty přesahují rámec pouhých statistických převodů a spolupráce vždy probíhá v souvislosti s konkrétním novým projektem. Společný projekt může, ale nemusí stanovovat fyzický přenos elektřiny. Kromě jednotlivých projektů spolupráce, např. velkých projektů větrných elektráren na moři, jsou možné i dohody o více projektech, pokud se uspořádání týkající se malých nebo středně velkých zařízení opakuje. Nicméně tato ujednání o více projektech je třeba odlišit od společných režimů podpory vzhledem k jejich vyčerpateľné povaze. Projekty se mohou týkat buď renovací stávajících zařízení, nebo nových zařízení. Přínosy a náklady těchto projektů se mezi spolupracujícími stranami sdílejí na základě dohodnutých pravidel. Členské státy se mohou dohodnout na provedení projektu prostřednictvím stávajícího režimu podpory jedné ze spolupracujících stran, případně lze vytvořit režim na míru.

Společné projekty mohou být také vhodné pro společné investice a získávání zkušeností v oblasti nových technologií. Stupeň spolupráce a úroveň transakčních nákladů jsou ve srovnání se statistickými převody vyšší, ale obvykle nižší než u společných režimů podpory, protože spolupráce se omezuje na dohodnutý počet projektů. Na rozdíl od statistických převodů se mohou společných projektů účastnit i soukromé subjekty.

Společné projekty členských států a třetích zemí (článek 11): Členské státy mohou rovněž provádět společné projekty se třetími zeměmi, které mohou být zvláště důležité v souvislosti se spoluprací se zeměmi Energetického společenství nebo se Spojeným královstvím. Společné projekty se třetími zeměmi se však omezují na elektřinu z obnovitelných zdrojů (nevztahují se na vytápění a chlazení) a musí být vytvořeno skutečné fyzické propojení se třetí zemí. Aby bylo zajištěno připojení do elektrizační soustavy EU, je třeba včas rezervovat příslušnou kapacitu propojovacího vedení. S výjimkou investiční podpory poskytnuté pro zařízení nesmí být množství vyrobené a vyvezené elektřiny podporováno z režimu podpory třetí země.

Společné režimy podpory (článek 13): Dalším možným mechanismem spolupráce, který mají členské státy k dispozici, jsou společné režimy podpory. Znamenají částečnou nebo úplnou koordinaci a/nebo spojení vnitrostátních režimů podpory dvou nebo více členských států. Vzhledem k tomu, že společné režimy podpory mohou představovat značné transakční náklady, vztahují se obvykle na více projektů. Lze je však použít i pro velké jednotlivé projekty s velmi specifickým uspořádáním. Společné režimy podpory se také mohou týkat pouze jednoho segmentu vnitrostátního trhu s obnovitelnými zdroji energie, například určité technologie nebo zeměpisné oblasti, např. příhraničního regionu. Není-li stanoveno jinak, dohodnutý společný režim podpory nenahrazuje stávající vnitrostátní režimy podpory, které nadále existují souběžně. Společné režimy podpory jsou obvykle náročnější a složitější než společné projekty a obvykle vyžadují změny vnitrostátních právních předpisů a/nebo regulace.

Zásady spolupráce v oblasti obnovitelných zdrojů energie

Spolupráce členských států v oblasti obnovitelných zdrojů energie se obecně řídí těmito zásadami:

Dobrovolnost: Dva nebo více členských států, které navážou spolupráci mezi sebou nebo se třetí zemí, tak činí dobrovolně. Pokud se členské státy rozhodnou spojit své síly v oblasti obnovitelných zdrojů energie, mohou si samy stanovit podrobnosti a podmínky této spolupráce.

Vytváření socioekonomických přínosů: Projekty přeshraniční spolupráce musí vytvářet hodnotu z celostního společenského hlediska. Obecně platí, že socioekonomické přínosy projektu musí převýšit jeho náklady, pokud jej srovnáme se zaváděním obnovitelných zdrojů bez spolupráce.

Navázání vzájemně výhodné spolupráce: Kromě vytváření čistého společenského přínosu budou projekty přeshraniční spolupráce realizovány pouze tehdy, pokud zajistí vzájemný přínos pro všechny zúčastněné země a pro klíčové zúčastněné strany v rámci jednotlivých zemí. Obecně je nepravděpodobné, že by všechny zúčastněné strany na tom byly s projektem lépe než bez něj, proto se země musí dohodnout, kterým zúčastněným stranám by mělo být poskytnuto vyrovnání a kterým nikoliv.

Dohoda o podmínkách spolupráce: Členské státy, které mají v úmyslu spolupracovat, musí uzavřít dohodu o spolupráci, která stanoví její podmínky.

Uplatnění specifických místních podmínek: Ačkoli se spolupracující země snaží v co největší míře sladit příslušná pravidla a předpisy, může to mít svá přirozená omezení. Tato omezení se budou vztahovat zejména na podmínky specifické pro danou lokalitu, například licence a daně. Proto se jako standard použijí pravidla země, kde se projekt fyzicky nachází, pokud se spolupracující země nedohodnou a neurčí jinak.

Zajištění hmatatelného dopadu: Členské státy si mohou zvolit takovou strukturu spolupráce, která bude mít hmatatelný dopad na jejich energetické soustavy a trhy. Spolupracující členské státy mohou například požadovat fyzický dovoz elektřiny (což se v případě společných projektů se třetími zeměmi stává nutností).

Sdílení nákladů a přínosů: Podle směrnice by se vyrobená energie z obnovitelných zdrojů měla započítat zemi, která zařízení financuje. V závislosti na technologii budou kromě nákladů na podporu relevantní i další náklady a přínosy. Náklady na připojení k síti a integraci soustav jsou důležité zejména u projektů větrných elektráren na moři, zatímco význam nákladů na podporu obvykle klesá s vyspělostí technologií a stupněm integrace trhu. Pro účetnictví jsou možné různé varianty. Partnerské země mohou v dohodě o spolupráci stanovit podrobnosti.